

Δ ε ύ τ ε ρ ο ς Κ ό δ ι κ α ς

I

Ὁ Κώδικας αὐτός εἶναι ἐκ χάρτου, διαστάσεων 0,29 X 0,15 καὶ ἔχει ἐξωτερικὸ στερεὸ χαρτῶο περίβλημα-μέ δερμάτινη ράχη-πάνω στὸ ὁποῖο εἶναι γραμμὴ ἡ χρονολογία: 1903

Φέρει μίαν ἀριθμητικὴν κατά σελίδας, κανονικὰ μέχρι τέλους, χωρὶς καμμιά σελίδα λευκὴ (ἀγραφή).

Σελίδες συνολικὰ 122, γραμμένες μέ κοινὴ μελάνη

II

Διατρεῖται σὲ τρία μέρη

1.-Τὸ πρῶτο μέρος

Ἀπὸ τὴν σελίδα 3 ἕως τὴν σελίδα 13. Καταγράφονται καὶ ἀξιοῦνται ἀριθμὸν καὶ χρονολογικὴ σειρά. Τὰ εἰσερχόμενα καὶ ἐξερχόμενα ἔγγραφα, μέ ἀκριβῆ περίληψη τοῦ περιεχομένου των.

Εἶναι δηλαδή τὸ πρωτόκολλον τῆς I. Μητροπόλεως Κασσανδρείας στίς 1903

2.-Τὸ δεύτερο μέρος

Φέρει τὴν γενικὴν ἐπιγραφὴν "Κληροκόλων καὶ Μοναχολόγιον", καταλαμβάνει δὲ τίς σελίδες ἀπὸ 14 ἕως 96

Στὸ μέρος αὐτό:

1.-Περιγράφονται μέ λεπτομέρειες οἱ Ἐκκλησίες-καὶ τὰ ἐξωκλήσια-δίων τῶν κωμοπόλεων καὶ κυρίως πού ὑπάγονται στή Μητρόπολη Κασσανδρείας

2.-Ἀναφέρονται τὸ Σχολεῖον κάθε χωριοῦ, μέ τὸν τύπον καὶ τὸ εἶδος τοῦ Σχολείου-Νηπιαγωγεῖον, Δημοτικόν, Ἀστικόν-μέ περιγραφή τοῦ χώρου οἰκοῦ εἶναι κτισμένον καὶ μέ ἀναγραφή τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν κάθε τάξεως τοῦ Σχολείου.

3.-Καταχωροῦνται τὰ ὀνόματα τῶν κληρικῶν-μέ βιογραφικὸ σημεῖωμα γιὰ τὸν καθένα-τῶν ἱερουργούντων στίς "χωριά" τῆς I. Μητροπόλεως Κασσανδρείας

4.-Καταγράφονται οἱ "διδάσκαλοι" κάθε χωριοῦ, μέ πλήρη βιογραφία ἑνὸς ἐκάστου, πού ἐλοκληρῶνται ἢ ὑπογραφή τοῦ βιογραφουμένου

5.-Μνημονεύονται τὰ ὀνόματα τῶν Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους πού κατάγονται ἀπὸ τὰ χωριά τῆς Χαλκιδικῆς καὶ ἐγκαταβιοῦν στίς I. Μονές, στίς Σκήτες καὶ στίς Καλύβες τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἕως καὶ στίς Καρυές.

6.-Ἀπογράφονται λεπτομερῶς τὰ κτήματα πού ἀνήκουν σὲ κάθε Ἱερὸν Ναόν, σὲ κάθε σχολεῖο. Καὶ ἡ ἀπογραφή αὐτή, ἀποτελεῖ ἕνα πλήρες κτηματολόγιον μέ τὴν περιγραφὴν τῶν ἰδιοκτησιῶν αὐτῶν: εἰς

"οικίας", εις "χωράφια", εις "ἀμπελοτόπους" ἢ "συκαμενεῶνας" κ.λ.π.
(αἱ λέξεις αὐτές, μέσα σέ εἰσαγωγικά)

3.-Τὸ τρίτο μέρος:

Καλύπτει τὸν χῶρο τῶν σελίδων 97 εἰς 122 καὶ καταμερίζεται εἰς δύο κεφάλαια.

Πρῶτο κεφάλαιο:

Σ' αὐτὸ ἀριθμοῦνται καὶ κατανομᾶζονται τὰ Μετόχια τῶν Μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους μετὰ τὰ ὁποῖα ἦταν τότε κατεσπαρμένη ἡ Νότιος Χαλκιδικὴ (Καλαμαριά, Κασσάνδρα Σιθωνία).

Μετὰ τὴν περιγραφή τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' ὀνόματι ἐνὸς ἁγίου ποῦ εἶχε, φυσικὰ, κάθε Μετόχι.

Μετὰ τοὺς Μοναχοὺς-καὶ τὸν τόπο τῆς προελεύσεώς των-ποῦ ἀπασχολοῦνται στὰ Μετόχια, μετὰ ἐπικεφαλῆς τὸν **Ο Ἰ κ ο ν ὄ μ ο ν**, ὅπως λεγότανε ὁ πρῶτος τῆ τάξει. Μετὰ τίς οἰκίαι καὶ τίς καλύβες κάθε Μετοχιοῦ. Μετὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν "ἀλογοφορᾶδων", βοῶν καὶ αἰγοπροβάτων τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ Μετοχιοῦ, καὶ, παράλληλα, μετὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν οἰκογενειῶν τῶν "Ζευγιτῶν", δηλαδὴ τῶν κολλήγων.

Δεύτερο κεφάλαιο:

Σ' αὐτὸ ἀναφέρονται καὶ περιγράφονται τὰ **τ σ ι φ λ ι κ ι α** τῶν Τούρκων Μπέηδων στὴ Νότιο Χαλκιδική, μετὰ τίς γειτονικὲς σ' αὐτὰ "Ὄθωμανικὰς συνοικίαις-Μαχαλάδας". Οἱ τρεῖς λέξεις μετὰ εἰσαγωγικά, καὶ μετὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν σπιτιῶν κάθε "μαχαλοῦ".

III

Δειγματοληπτικὰ, ἀναφέρω ἐδῶ τὰ παρακάτωιν κείμενα:

A

Ἀπὸ τὸ πρῶτο μέρος, τὸ πρῶτοκολλο

Είναι πολύτιμα τὰ στοιχεία πού μᾶς δίνει ὁ κώδικας αὐτός.

Ἀποτελοῦν μιά οὐσιαστική συμβολή γιὰ τὴ γνῶση τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τοῦ τόπου καὶ τῆς π α ι δ ε ῖ α ς, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ εἶναι, γενικῶς, σημαντικώτατα διὰ τὴν Ἱστορίαν τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ Τουρκοκρατίας.

Καὶ συνθέτουν, ταυτόχρονα, μιά ἐναργῆ, ἀνάγλυψη εἰκόνα τῆς κοινῆς τῆς Χαλκιδικῆς στὰ χρόνια ἐκεῖνα καὶ τῶν πολιτικῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν τότες.